

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 159/2021-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ s. r. o., Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 67 Csp 32/2016 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. januára 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 67 Csp 32/2016. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov a priznal sťažovateľke finančné zadost'učinenie 6 674 eur a náhradu trov konania na účet jej právneho zástupcu.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva nasledovný stav veci: Sťažovateľka vystupuje v napadnutom konaní ako žalobkyňa, ktorá podala na okresnom súde žalobu 22. augusta 2016. Touto žalobou sa domáhala zaplata 4 713,39 eur s príslušenstvom, ktorá de iure predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovaného na úkor sťažovateľky, spočívajúceho v sťažovateľkou zaplatených úrokoch a poplatku za vypracovanie úverovej dokumentácie, pretože úverová zmluva bola uzavretá v rozpore s § 4 ods. 3 v spojení § 3 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských

úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, a je preto bezúročná a bez poplatkov.

3. Okresný súd rozsudkom z 15. marca 2017 žalobu sťažovateľky v celom rozsahu zamietol. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že proti predmetnému rozsudku podala odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 27. mája 2020 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis bol okresnému súdu vrátený 19. júna 2020.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti uviedla, že napadnuté konanie už trvá viac ako 4 roky a 4 mesiace bez toho, aby bolo právoplatne meritórne skončené. Prieťahy v konaní sú podľa sťažovateľky spôsobené nehospodárnou, neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu. Sťažovateľka zároveň vyčíta okresnému súdu aj jeho nečinnosť v období od 19. júna 2020, keď mu bol vrátený spis po rozhodnutí krajského súdu o odvolaní proti rozsudku z 15. marca 2017. Celkovú dĺžku konania vníma sťažovateľka ako neprimeranú a podľa jej presvedčenia odôvodňuje vyslovenie porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

6. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98). Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 47 charty ústavný súd prihliadol na predmet napadnutého konania vedeného okresným súdom, v ktorom je potrebné vyriešiť ako prejudiciálnu otázku, či sťažovateľka uzatvorila so žalovaným úverovú zmluvu, ktorá má charakter spotrebiteľskej zmluvy, a či na tomto základe po posúdení argumentov sťažovateľky je poskytnutý úver bezúročný a bezpoplatkový. Tieto okolnosti podľa ústavného súdu dostatočne odôvodňujú záver o tom, že v predmetnej veci (vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecným súdom) dochádza (aj) k aplikácii práva Európskej únie predovšetkým v oblasti ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že v konkrétnych okolnostiach veci sa aplikuje aj čl. 47 druhá veta charty (čl. 51 ods. 1 charty). Vzhľadom na uvedené mohol ústavný súd preskúmať namietané porušenie všetkých uvedených práv (t. j. podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty) spoločne.

7. Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

9. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02), alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08). Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde], pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri [redacted] proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

10. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

11. Ústavný súd lustráciou zistil, že napriek tomu, že sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti uviedla, že napadnuté konanie nie je ku dňu podania jej ústavnej sťažnosti v merite veci právoplatne skončené, keďže krajský súd svojím uznesením z 27. mája 2020 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, uvedené sa nezakladá na pravde. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že krajský súd rozsudkom č. k. 15 Co 87/2019-271 z 27. mája 2020 rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 67 Csp 32/2016-117 z 15. marca 2017 v prvom výroku o zamietnutí žaloby potvrdil a v druhom a treťom výroku, ktorým okresný súd priznal žalovaným v 1. a 2. rade proti žalobkyni náhradu trov konania v celom rozsahu, zmenil tak, že žalovanému v 1. a 2. rade priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania prvoinštančného v rozsahu 100 %. Rozsudok okresného súdu č. k. 67 Csp 32/2016-117 z 15. marca 2017 v spojení s opravným uznesením č. k. 67 Csp 32/2016-250 zo 7. marca 2019 a rozsudkom krajského súdu č. k. 15 Co 87/2019 z 27. mája 2020 nadobudol právoplatnosť 29. júla 2020. Ústavná sťažnosť sťažovateľky namietajúca postup okresného súdu v napadnutom konaní bola ústavnému súdu doručená 8. januára 2021, teda zjavne po tom, keď okresný súd konajúci vo veci sťažovateľky v merite veci právoplatne rozhodol.

12. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľka sa v predmetnej veci domáhala ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty v čase, keď v napadnutom konaní v časti rozhodovania vo veci samej pred okresným súdom namietané porušenie označených práv už netrvalo, a teda bola odstránená jej právna neistota, prichádza do úvahy odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

13. Sťažovateľka však podanou ústavnou sťažnosťou namieta aj prietahy v napadnutom konaní spočívajúce v nečinnosti okresného súdu pri rozhodovaní o trovách konania.

14. Ústavný súd v tomto smere zistil, že po vrátení veci okresnému súdu (19. júna 2020) do podania ústavnej sťažnosti uplynulo necelých 7 mesiacov. Uvedenú dĺžku rozhodovania okresného súdu o výške náhrady trov konania je síce možné považovať za určitý prietah v konaní, avšak, zohľadňujúc povahu veci, o ktorej okresný súd rozhoduje (trovy konania), tento prietah už na prvý pohľad nedosahuje takú ústavnoprávne relevantnú intenzitu, ktorá by ústavnému súdu umožňovala po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie dospieť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky.

15. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

16. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu okresného súdu v napadnutom konaní, vychádzajúc z citovanej judikatúry, ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu sa nevyznačuje nedostatkami ústavnoprávnej intenzity, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľkou označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

18. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania signalizoval vznik priesťahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložila ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2021

Peter Molnár
predseda senátu